

ΕΡΜΟΝΙΑ

ΕΡΜΟΝΙΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ-ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Δ.Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΡΟΝΟΣ Β'

ΑΘΗΝΑ, Κυριακή 14 του Νοέμβριου 1904

ΓΡΑΦΕΙΑ 'Οδός Οικονόμου: αριθ. 4 | ΑΡΙΘ. 122

ΥΔΑΣΠΗΣ

Πάντα από 'Υδάτι, τούς αλιεύους τούς όχτους σπου-
μωούνταν

Τα ακούει τὰ ζυλόσπυρα και τὰ ηακιστά πλάγνια

Της Χώρας τού 'Ηλίου, κιά των προαιυδέτων

Γουλιό

Αυτοπολοποιών άγγυρά. Στις στέγες προαιυδίζαν

Χοροί και ύμθα πο'σπειραν τ' άνεμοβούχια—δύο

Της άνοιξης γλυκόσπυρα και κήπος μολονήμενος

'Όπου ξεχιάται άνάλαφα γυμνά τὸ Καλοκαίρι.

Σιζίζω οί βάρκες λίμνιντας τού ποταμιού τὸ γυάλο

Κι άλλες βουρξές κινέδωναν πὸ στοῦ νερού τὸ θέμα

Τὰ χρονοτά γεννήματα τού κάμπου φορτωμένες.

Τὰ πλάγη σιγανόσπυρα πὸ σὰ γηλά γιοφύρι

Κιά κίτω άπ' τις πανόσχιες τις πάλιες κοίμυτοῦσαν

'Αρούα και μαυρόμαλλα κορίτσια και σηκίοναν

Μεσ' τούς άρροῦς τὸ μάλιμα τού λυγερού κορμιού

Γιους.

ΕΡΜΟΝΙΑΣ

Νεοπαλαιϊκός

'Ο κ. Jean Moreas μὰς ήρθε φρέσκος φρέ-
σκος άπ' τὸ Παρίσι και καθρεφτίστηκε άμέσως
στὸ έλληνικό γιαλί. Μά—π' ανάθμά το!— τὸ
έλληνικό γιαλί φαίνεται: πὸς είναι πολὺ πι-
στώτερο από τὸ Παρισιάνικο. Τί παράξενη
κορμιστασιά πὸ μὰς εἰδειξεί! 'Όλος διόλου δια-
φορετική από κείνη πὸ φανταζόμαστε τόσα
χρόνια. Μεγάλος ποιητής—λέγαμε— αναθρεμ-
μένος με τὰ νεώτερα φῶτα, δίχως πρόληψες
και δίχως ψυροπερηφάνειες, νέος άνθρωπος, μα-
βές. Μά πὸ τὰ νιάτα και τὰ φῶτα του; Κα-
μαρῶστέ τον στὴν προχρυσινή «'Εστία»—τὴν
σαμένη τὴν «'Εστία» πὸ τὴν πιάνουν κάθε
τοσο φιλολογικοί παροξυσμοί.

— 'Αν υπάρχει: σήμερον 'Ελλάς, λέει,
τοῦτο κυρίως τὸ χρεωστοῦμεν εἰς τὸν 'Όμη-
ρον, τὸν Σοφοκλῆ, τὸν Πλάτωνα και τὰ άλλα
'Ολύμπια πνεύματα ὧν τὸ γέητρον παραμένει
άφθιτον εἰς τούς αἰῶνας.

Νά τοσ! Δέ σὰς φαίνεται πὸς ήρθε όχι άπ'
τὸ Παρίσι: παρά από μιάν άκρη τῶν Τσουμέρ-
κων πὸ ζοῦν άκόμη με τὰ παλιά παραμύ-
θια; Δέ νομίζετε πὸς άκούτε άνθρωπο τού θ2
κι άκόμη προτήτερα; Δέ θαρρεῖτε πὸς έχετε
μπροστά σας τὸν παλιὸ Βαρούχα πὸ ζύπνησε

έπειτ' από τόσα χρόνια και μιλοῦσε άκόμη
γιὰ τὰ λησμονημένα πράματα τού καιροῦ του;
Με τὸ αναμάστημα μιὰς σκουριασμένης προλη-
ψης έσθυσε κι αὐτὸς από τὴν ιστορία τὸ Εἰκο-
κοσίενα μας. Τύφλα νάχη ὁ Μιστριώτης ὁ δά-
σκαλος μπροστά σ' αὐτὸν τὸν μεγάλο—Γάλλο
ποιητή!

— Οί αρχαίοι, λέει, ὁ Σοφοκλῆς, ὁ Εὐρι-
πίδης, ἡ γλῶσσά τους, ὁ στίχος τους, ἡ φόρμα
τους και δὲν ξέρω τί.

Μά, χριστιανέ μου, ποῖος τούς πείραξε
τούς αρχαίους! Εἶπαμε μεις τίποτα γι' αὐτούς;
Τοῦς περιπαίξαμε, τούς περιφρονήσαμε, τούς
σαλαπατήσαμε; 'Όχι, μά τὸ ποιητικὸ ὕφος
σου. Και μεις τούς μελετοῦμε, τούς προσκυ-
νοῦμε και τούς λιθανίζουμε. 'Η γλῶσσά τους
άθάνατη, ὁ στίχος τους άθάνατος, οί γνώμες
τους άθάνατες, όλα τους άθάνατα, ναί. Και τὸ
μολογοῦμε αὐτὸ όχι γιατί έκαμαν νὰ υπάρχει
σήμερα 'Ελλάς—τέτοια 'Ελλάς πὸ θαρρῶ κι
άν δὲν ὑπῆρχε λίγο θὰ ήταν τὸ κακό. Τούς με-
λετοῦμε και τούς προσκυνοῦμε γιατί είναι τέ-
τοιοι πὸ και ξένοι νὰ ήταν—Φράγκοι, 'Αλα-
μάνοι, Βούλγαροι, Φελάχοι—τὸ ἴδιο θὰ κάναμε.
Γιατ' είναι καλλιτέχνες πρῶτ' άπ' όλα.

Μά δέ θὰ πῆ για τοῦτο πὸς πρέπει νὰ
γίνουμε τυφάλογοι και νὰ γυρίζουμε νυχτή-
μερα στὸ μάγγανο. Τέκαμαν αὐτὸ οί πατέρες
μας και νὰ πὸ μὰς κατάντησαν. Τέκαμαν τὸν
καιρὸ πὸ μιλοῦσαν ὠραία στὴν 'Αθήνα γιατί
έλεγαν έχιδνες τις όχιές. Μά τόρα τ' έχιδνες
τούς δίνουν μπάμ! κατακέφαλα και δὲν τολ-
μοῦν νὰ ξεμυτίσουν πιά ὅσο μεγάλες κι αν
είναι. Θέλομε νὰ ζήσουμε και μεις: νὰ ζή-
σουμε—καταλαβαίνεις τί θὰ εἴπῃ; Και νὰ ζή-
σουμε με τὴ ζωὴ πὸ καταδέχτηκε νὰ βάλῃ
μέσα μας ἡ φύση: με τὴ γλῶσσα πὸ έχυσε
μαζι με τὸ γάλα στὴν ψυχὴ μας ἡ μάνα μας·
με τις ιδέες πὸ μὰς παραδίνει χρόνο με τὸ
χρόνο ἡ εποχὴ μας. Γιατί αὐτὸ πιστεύουμε—
οί μικροί και ταπεινοί έμεῖς—πὸς είναι αληθινὴ
ζωή.

Δὲν καλαφατίζουμε παρά σκαρώνουμε
καινούργιο καρδί και τ' άρματώνουμε με τὰ
καινούρια τάρμενα. Δὲν ξαναζεσταίνουμε παρά
μαγερεύουμε νιά τροφή για τὰ παιδιὰ μας.
Δὲν καταβρέχουμε τὸ σιτάρι πὸ έγινε πιά για
τὸ μῦλο: παρά με τὸν ἰδρωτά μας ποτίζουμε
τὸ σπόρο τῆς γῆς πὸ θὰ βγάλῃ νιόβλαστα
και τροφαντὰ γεννήματα. Δημιουργοῦμε—πλά-
θουμε. Και τὰ πλάσματά μας, ὅσο κι αν είναι
τιποτένια, είναι πάντοτε ζηλευτά γιατί θεμε-
λιώνουν τὴ νιότη. Σ' άρέσει έσένα τὸ καλα-
φάτισμα; Κάμε το, δέ σε πειράζει κανείς. 'Όσο

για μὰς, δάσκαλε! μή σε μέλει. Τήρα τρι-
γύρω σου τὴ ζωὴ: τὴ βλέπεις; Αὐτὴ για μὰς
είναι, οί αρχαίοι μας, ἡ γλῶσσα μας, ἡ φόρ-
μα μας, ἡ άστέρηφτη πηγὴ μας. 'Αν τὴν ά-
δράξουμε, καλά: δὲν τὴν άδράξαμε; χαλάλι
της. Μά νυχτερίδες και βρυκολάχους δέ θὰ
μὰς πόνε ποτέ.

Κατάλαβες;

ΠΕΤΡΟΣ ΑΒΡΑΜΗΣ

ΠΑΙΔΙΑΚΗΣΙΣ ΣΚΗΝΗΣ

'Ας μή θαρροῦν ὁ άναγνώστης πὸς σκοπεύουμε
νὰ περιγράψουμε τίποτε σκηνές τῆς Βουλῆς. Σκο-
πὸς μας είναι νὰ πὸμε δυὸ λόγια για τὰ δέκα φυλ-
λαδικὰ τῆς κυρία; Φλωρεντίας Φουντουκλῆ, πὸ
βγήκανε με τὸν τίτλο «'Εμμετροί Παδικαί Σκη-
ναί». Τὸ μόνο μέρος τῶν φυλλαδιῶν πὸ ἡ κυρία
Φουντουκλῆ τόγραψε στὴν καθαρεύουσα, είναι τὸ ά-
πόξω. 'Απὸ ανάγκη, νομίζουμε, κι όχι από προτί-
μηση. 'Επειδὴ δὲν πιστεύουμε πὸς ἡ κυρία Φουν-
τουκλῆ άνήκει στὴ χορεία εκείνων πὸ τὴν άγα-
ποῦν τὴ Ρωμαϊκή, μά θέλουν και μιὰ επίσημη
γλῶσσα για τὰ άπόξω

Τὸ άπομέτα ὅμως νὰ δοῦμε. Νόστιμες και ζωη-
ρὲς παιδικῆσις σκηνές, σὲ φυσικὴ και γλυκειὰ
γλῶσσα γραμμένες, και πολὺ χαρακτηριστικὲς τῆς
Ρωμαϊκῆς παιδικῆσις ψυχῆς. Πάει νὰ πῆ γνή-
σιες και πρωτότυπες. 'Η καθεμιὰ και μ' ένα τρα-
γουδάκι τονισμένο από τὴν ἴδια τὴν ποιήτρα.

Θέλετε δείγμα; 'Ορίστε δείγμα. Μιά από τις
δέκα Σκηνές, ἡ έχτη, ἡ «Πρωτομαγιά». 'Ανοίγει
ἡ Σκηνὴ με τὴν 'Αννα και με τις φιλενάδες της,
πὸ τραγουδῶνε:

'Ηθ' ἡ πρωτομαγιά, παιδιὰ, στοὺς κήπους σκορ-
[πιστῆτε,

Μεσ' στὴ δροσούλα κ' εὐωδιά πετάξτε και χαρῆτε.

'Αξάρνα άκούγεται και τὸ τραγοῦδι μιὰς ξένης
φτωχούλας, πὸ λυπητερά δηγᾶται τὰ βάσανά της
ζητώντας βοήθεια από τις μικρές.

— Τὸ καημένο τὸ φτωχὸ παιδάκι, φωνάζει ἡ
Φλώρα.

— 'Απ' τὰ ματάκια του στάζει δάκρυ, κάνει ἡ
Ξανθοῦλα.

'Η 'Αννα ὅμως, τού κεριού της αὐτῆ, πετιέ-
ται και τούς λέει νάρῆσουν τις «άνθιδες», πὸ πότε
λυποῦνται για τις κηδεῖες, και πότε για ζητιάν-
νους. Τού κίκου ξεφωνίζει ἡ Μαριώ, έπειτα ἡ
Κλειώ, έπειτα ἡ Λουκία, πὸς είναι σκληρόκαρδη ἡ
'Αννα Αὐτὴ τὸ κέφι της. 'Εγώ, λέει, «βγήκα
για νὰ γλεντήσω, όχι ζητιάνους νὰ ελεήσω» και
φεύγει.

Αρχίζει η δεύτερη σκηνούλα. "Ολες εκεί, έξω η Άννα. Μαζεύονται γύρω στη φτωχοπούλα και τη ρωτάνε, τί έχει και κλαίγει. Τους ζητάει η ξένη τον καημό της, πώς δεν έχει μήτ' ένα λουλουδάκι να φέρη της μάννας της, που κοιτάται στο στρώμα άρρωστη. Ξαναρχίζουν τότε οι μικρές το τραγούδι, δίνοντας ή κθεμιά τους κ' ένα λουλούδι της ξένης.

— Έγώ σου δίνω πασκαλιά, τραγουδάει η Ξανθούλα.

— Κ' εγώ του άγρου λουλούδια, ή Φλώρα.

— Κ' εγώ άνθοςτόλιστη έλιά, ή Σοφία.

"Επειτα έρχονται παπαρούνες, βιολέτες κτλ.

— Και τώρα πλέξε κ' εσύ Μαγιάτικο στεφάνι και τρέχα στη μάννα, φωνάζει ή Έλλη.

— "Οχι, στάσου, άντισκόθει ή Μικριά.

— Έχω στην τσέπη μου μιá δραχμούλα. σου τή χαρίζω, καλή μικρούλα, λέει ή Φρόσω.

Και ξαναρχίζουν όλες. Άλλη κουλούρια, άλλη δραχμούλες, και τή φορτώνουν τή φτωχοπούλα.

Έκει άπάνω παρουσιάζεται κ' ή Άννα, με τό στεφάνι της μαρμαμένο. Κι αρχίζει ή τρίτη ή σκηνούλα.

— Μπα! πώς σου χάλασε τό στεφάνι! λέει της Άννας ή Φρόσω. Τό κοιτάζει ή Άννα, και φαίνεται κ' ή ίδια σά μαρμαμένη.

— Σι βλέπω συλλογισμένη, της κάνει ή Ξανθούλα.

Τους άνοίγει τήν καρδιά της τότε ή Άννα. Τους ζητάει πώς «ντροπή και λύπη τή βασανίζει» τόσο πού ως και τό στεφάνι της φαίνεται να μαρμαρήκε. Ντροπή και λύπη, πού δεν έδωσε κι αυτή ένα δώρο της ξένης. Και βγάζει τότες τό σταυρό της και της τονε φορεί. Χειροκροτούν οι μικρούλες, έμολογεί ή Άννα πώς όποιος ζητάει να χαρή τά καλά του κόσμου μονάχος του μαραίνεται σάν τό στεφάνι, και τελειώνει τό δραματουδάκι με τό τραγούδι πού άρχισε.

Ανάλογες είναι κ' οι άλλες Σκηνές. Α. χ. ή «Μπερλίνα», ή «Αποκρηάτικη», ή «Πρωταπριλιάτικη» κτλ. "Ολες μ' άγάπη γραμμένες και νοτισμένες, όλες με τόση τρυφεράδα, πού βλέπεις πώς τά πονεί τά μικρά ή ποιήτρα. Και πάντα στη γλυκύφωνη γλώσσα πού οι ίδιες οι μαννάδες θά τους μιλούσαν και θά τους τραγούδαγαν. Τά παίρνει έτσι από τό χέρι ή πονετικά μας ποιήτρα τά κοπελλούδια της και τά φέρνει σέ λειβάδια χαράς άδουλης και ζωής άληθινής, δηλαδή έθνικής.

Και τώρα πού δώσαμε μιá ιδεούλα του λαμπρού έργου της κυρίας Φουντουκλή, άς πούμε κ' εκείνο πού σκοπούμε, άφορμή άπ' αυτό τό έργο, να πούμε.

Τό μεγαλύτερο λάθος πού έκαμαν οι περισσότεροί μας καλοί συγγραφείς είναι πού γράψανε για μεγάλους, κ' όχι για μικρούς. "Α βγάλουμε τό Α. Μελά, τον Η. Τανταλίδη, τό Δροσίνη, τον Ξερόπουλο και τον Πάλλτ—άν εξαιρέσουμε και τον άκούραστο Ψυχάση πού κάτι παιδικήσια μας έταξε, δεν είναι πολύς καιρός, —άλλος καλός ποιητής ή λογογράφος δέ μ'ς έρχεται αυτή τήν ώρα στί νου πού ν'αφιέρωσε τουλάχιστο ένα μέρος της τέχνης του σ' αυτή τή μεγαλύτερη άπ' όλες τις έθνικές άνάγκες, τή μόρφωση των παιδιών, παρά ή γράψανε για δύο τρεις μεγάλους, μ' ένα μονάχο καλό, πού γράψανε ποιός λίγο ποιός πολύ σέ γλώσσα ύποφερτή, ή γράψανε για πεθαμμένους και σέ πεθαμμένη γλώσσα. Και τό χειρότερο, πού άπό τά βουρλοκακίστικα αυτά διαλέγονται ίσια ίσια και τά βιβλία πού καταδικαστήκανε να διαβάσουν τά Ρωμιόπουλα άφύτου άνοίχτηκαν τζακτικά σχολεία. Αυτό όμως άς τ'αφήσουμε. Μ'ς τί άνάλυσε ό

φωτισμένος ό Φωτιάδης. Τό ζήτημα εδώ είναι πού ό Ρωμιός, ό πρακτικώτερος άνθρωπος πού γίνεται στά ιδιαίτερά του, είναι πολλές φορές ό πιο άπραγος κι ό πιο άνίδεος, στά κοινά του και τά έθνικά του. Έκαμε Σύσταγμα χωρίς πολιτικές άρχις, έστησε Άκαδημία χωρίς Άκαδημαϊκούς, έβγαλε δικηγόρους χωρίς πελάτες, πολύ φυσικά λοιπόν κι όταν πιάνει τήν πέννα για να συγγράψη, να γράφη για άναγνώστες πού δεν ύπάρχουνε! Μά και να ύπαρχαν, πάλε άπραγος θάτανε γράφοντας σ' εκείνους, κι όχι στά παιδιά πρώτα πρώτα, τά παιδιά πού θάβγουν άβριο ναποδαίξουν άν άξιζε να ύπάρχη Έλλάδα ή όχι, τά παιδιά πού για γνωστούς λόγους δεν είχαν πάντα τή καλή τύχη να μάθουν άπό τους γονέους τους τέτοια ψιλά στοιχεία πολιτισμού σάν εκείνο άξίονα της φιλανθρωπίας πού ή κυρία Φουντουκλή τους διδάσκει, και πού άπό τό σχολειό κι άπό τά παιδικήσια βιβλία προσμένουνε να τά μάθουν.

Ό Ψυχάσης έγραψε τις προάλλες κάμποσα και σοφά για τήν παιδικήσια φιλολογία. Κοντα στ' άλλα μ'ς είπε και πόσο δύσκολο είναι να γράψης βιβλίο για παιδιά και να τό γράψης καλά. Τό πιστεύουμε αυτό, άφού για να παραστήσης ένα πρξμα στί παιδί με δύναμη και μ' άποτέλεσμα πρέπει να τό παραστήσης και με παιδικήσια άπλότη, κι άπό τήν άπλότη τίποτις δυσκολώτερο δεν ύπάρχει. Χρειάζεται μ' άλλους λόγους άληθινή τέχνη κι άληθινή συμπληθητική δύναμη πού να κατεβαίνη στά βάθια της ψυχής του παιδιού. Η κυρία Φουντουκλή αυτό τό χάρισμα φαίνεται να τόχη άπό τό Θεό, σάν πού έχουν άλλοι τό χάρισμα να βλέπουν και να παρασταίνουν τή δική τους ψυχή. Έκείνο όμως πού άπορεί άνθρωπος είναι πού τόσοι και τόσοι άπό μ'ς τους άρσενικούς, πού μ'ς άρσούν τά δύσκολα, άπό έποποιές και κάτου, δέ στοχαστήκαμε να δοκιμάσουμε κι αυτό τό είδος, πού άφησε πιά τήν τέχνη, είναι κ' ευεργετικό και μορφωτικό, έπρεπε να είναι και πιο κερδιστικό. Ό λόγος, νομίζουμε, δεν είναι δυσκολόβρετος. Δι' συνηθισαμε ίκόμα να συλλογιόμαστε πράγματα κ' ιδέες: ύξω άπό τό δικό μας έγώ.

Τήν άρετή αυτή, τό είπαμε κι άλλου, δεν τήν έχουμε.

Βγαίνει ως τόσο άξαφνα μιá κυρία και μ'ς τή δείχνει αυτή τήν οφράνια άρετή τετραφάνα και ξάστερα. Βγαίνει και μ'ς άποδείχνει πώς ά δεν τήν κτεχουμε έμεις οι άλλοι, είναι άπό κακό συνηθειο κι όχι άπό κακό φυσικό, άφού όρίστε πού μιá Ρωμιούπουλα τήν κατέχει.

Καιρός ν'αρχίσουμε, ότοι έχουμε άκόμα κάτι να πούμε, κάτι να γράψουμε. Άς πάρουμε τήν κυρία Φουντουκλή πρότυπό μας, κι άν ή κυρία Φουντουκλή δέ μ'ς σώνει, άς πάμε στην Ευρώπη κι άς δούμε με τί λογής παιδικήσια παραμυθία μαγειρεύει σήμερα τά Έγγλεζόπουλα ό μεγάλος και πολός Κίπλιγκ.

A. E.

ΤΟ ΚΑΣΤΡΟ ΤΗΣ ΩΡΙΑΣ (Θεσσαλία)

Κοντά στά Τέμπη ύπάρχει τό κάστρο της Ωριας. Αυτόν τήν πολιορκούσαν και σάν είδε τά στενά, έπειδή δεν ήθελε να τήν πιάσουν ζωντανή, έπεσε άπό τό βράχο και έσκοτώθη. Ό τάφος της είναι εις τό βράχο, άπέναντι εις τήν πηγή της Άφροδίτης: πηγαίνει κανείς ως εκεί άπό να μονοπάτι. Καμμιά φορά τήν άκούν και βογγά μέσα άπ' τόν τάφο. Και πάνω στί τάφο είναι φυτρωμένη μιá ροιδιά, πού ποτέ δεν πέφτουν τά φύλλα της.

Η ΜΟΔΑ

Άπό τό Παρίσι, 30 του Σποριά

Φίλε μου «Νουμά»,

Είναι μεγάλη μόδα φέτος για τις κυρίες οι ρεντεγκότες. Αυτό το είδος φόρεμα έχει τη μεγάλη χάρη να στήνει καλά, και να είναι κατάλληλο για κάθε περίπτωση. Γιατί και σε βίξιες μπορεί κανείς να το φορέσει και στον περίλυπο το ίδιο.

Η ρεντεγκότα γίνεται από κάθε είδος τούχου κ' είναι πανοφύρι κομψό και ήμορφο. Το πιο συνηθισμένο είναι να την κάνουμε από το ίδιο ρούχο της φούστας, και τότε έχουμε ένα καλό κοστούμι και πολύ κόμμοδο. Είναι κομμένη όπως και η άντριγιμ, με μόνη τη διαφορά, πως έχει δυο μύτες στο στήθος για να σηματοποιείται η μέση, κι αντί να είναι σταθραυτή μπροστά, σάν των άντρών, μήσκει λίγο άνοιχτή κι άφίνει να φαίνεται ένα γλεγκάκι (άπό τούχα χρωματιστή, και προπάντων από τσοχίτσα ψιλή ποστοκαλιά ή χρυσαφιά. Αυτό το γλεγκάκι είναι ραμμένο άπάνου στην ρεντεγκότα και ξεκομπώνεται μαζί μ' αυτήνε. Από τήν ίδια χρωματιστή τσοχίτσα έχει και κάτω κάτω στο μπάνι λίγο ρεβέθ, καθώς και στο λαιμό το γιακά από τήν ίδια. Κομπώνεται με χρυσά κομμάκια σκαλιστά, κι από τα όμοια έχει δυο μεγαλύτερα πίσω στή μέση.

Η φούστα, πού πηγαίνει καλύτερα με την ρεντεγκότα είναι καιωμένη από τήν ίδια τούχα, όπως είπαμε, και κομμένη δυο λόξες σάν τήν όμπρέλλα, με τη διαφορά πως οι λόξες της είναι, από τήν μπροστινή μεριά ίσιες, και λοξέβουνε μόνο προς τα πίσω. Πρέπει να είναι λίγο μακροτύπη, χωρίς ύμως και να σέρνεται πάρα πολύ.

Αυτή ή φορεσιά είναι πολύ ήμορφη, μά έχει κ' ένα μεγάλο κακό, πού θέλει τον άνθρωπό της. Θέλει δηλαδή, εκείνη πού τη φορεί να μην είναι ούτε πολύ παχειά, ούτε πολύ κοντή, γιατί τότε πηγαίνει πολύ άσχημα. Προτού λοιπόν αποφασίσουμε να τη φορέσουμε, είναι άνάγκη να καλοκοιταχούμε στί καθρέφτη, και χωρίς να κολακίζουμε τον εαυτό μας, να συλλογιστούμε, ά δεν είναι καλύτερα να διαλέξουμε καιμιά άλλη φορεσιά.

ANNA K. ZENOY

Η ΚΛΟΚΟΒΑ

Πολύ θά παρακαλέσω τον άγκλητό «Νουμά» — πού είναι δά και τόσο καταδεχτικός—να μου δώση και σήμερα λίγη θέση για να γράψω κάμποσες ιστορικές θύμησες, πού και πάλε μούφερε ή Έλληνική Πατρίδα» του κ. Κ. Γούναρη με μερικά μέρη πούγε τελευταία αναφέρει. Και θά χρωστώ και στί «Νουμά» μεγάλη για τή φιλοξενία του χάρη, πού τέτια χρωστώ και στί κ. Γούναρη, γιατί πολλές φορές έγινε άφορμή, μέσ' στη φηκασιδωμένη όμορφιά της πρωτέθουσας πού ζούμε, να θυμιώμαστε και τήν άγρια όμορφάδα, τις άπέριττες χάρες και τή δοξασμένη λεβεντιά, της γλυκείας μας μάννας, της Ρουμελης.

Σήμερα—μέσ' του Νουμά τή θέληση—θά είπω λίγες λέξεις για τήν Κλόκοβα, άβριο για τή Βαράσοβα και μεθάβριο. Άν έβρω, μερικές σημειώσεις πούχω, θά γράψω για τά Κοικάλια.

Η Κλόκοβα είναι ζουνο του Βενέτικου, τά πό-

τάνον του Καζέ, άνω και κάτω Ζυγού και Χάσια χωρία έμβαινόντας μέσα κατά τό έκπαλαι. φυλάττοντας όλα τά βουνά και κάμπους, όπου να μή καταπατώνται οι ραγιάδες από τους ζορμπάδες και κλέπτας γυρίζοντας με άρματωλούς ρωμαίους.

Διά τοῦτο Σας προστίζομεν νά τόν έγνωρίζετε διά καπετάνου Σας, προσφέροντας του τήν πρόπεισαν τιμήν δίδοντάς του τούς συνειθισμένους λουφές και όλα έκπαλαι καπετάν αϊτάτια του χωρίς νά τόν άφαιρέσετε τό παραμικρόν, εϊσθε και υπόχρεοι χρείας ταχούσης νά τόν δίδετε ως και από ανθρώπους άξιους από όλα τά χωρία Σας χωρίς νά τόν άντιτείνετε· προσέτι και σύ έδικί μας, Καπετάν Δημήτρη, σέ παραγγέλομεν νά εϊσαι υπόχρεος νά φυλάγης έπιμελώς και μεγάλην προσοχήν έπαγρουπών ήμερονυκτίως διά τήν ήσυχίαν όλων τών ραγιάδων, όπου σι τούς έμπιστεύθημεν αυτό τό κόλι νά τό φυλάγης ως τήν κόρην τών οφθαλμών Σου, ακόμα νά εϊσαι και σύμφορος με τήν γνώμη και εις τό Ιτακίη τών διορισμένων μας προϊστάτων τοῦ Καζέ· ποιήσατε ούν καθώς σας προστίζομεν και μή άλλως έξαποράσιως και εϊσθε θεόθεν ύγιαίνοντες.

Αύγουστου 22, 1820

Πραχώρι.

Στο άρχείο του Μακρή μαζί με άλλα πολύτιμα έγγραφα βρίσκεται και τ' άκόλουθο, που συντρέχει σε όλα προχτές ειπα για το βενετικό, πώς είχε δηληται τελευταία της σκλαβιάς χρόνια καταργηθεί τ' άρματωλίκι του.

1821, Ιουνίου 24 βενέτικο.

Τήν σήμερα φανερόμεν οι αποκάθοθεν γενοκμήναι ραγιάδες από βενέτικο και εβάλχμεν άρματωλο τόν Καπετάν Δημήτρη Μακρή διά νά μας φυλάξη τό Βιλαέτι μας από κάθε ανάγκη και έχουμε νά τού δίνουμε λουφές πενήντα ο κάθε λουφές από γρόσια δέκα και διά έτούτο δίνουμε τήν όμολογίαν μας εις χείρας του καπετάν Δημήτρη Μακρή.

Παπαρχήστος από φαμέλα και απόλοιποι, Παπακώστας από Μαμουλάδα και απόστρατα, Δήμος από φυτιάν κλπ. Θανάσης από Γαλατά, Μήτρος και τάλιοποι Καθολιμιόταϊς, Μηνάς και λοιποί βροσταντίδαι, Άδαμορχήστος και έπίλοιποι νικαθρίτες, Γεώργιος άνηφαντής και λοιποί σκαλιότες, Πολύχρονος και πίοιλοι Βαμπακιώτες.

Θυμάστε τό κωμικό πάθημα του κ. Σκια με τήν ήλικία της καθαρεύουσας; Θυμάστε ακόμα πού λεγε ο κ. Σκιας, ότι ένας άνυπαρχτος γλωσσικός νόμος της έρασιτεχνικής γλωσσολογίας φαντασία και μια έσφαλμένη γενική αρχή—για τά χρόνια της καθαρεύουσας—τά ύψανε και γέννησαν «τήν κατά της καθαρεύουσας σταυροφορίαν»; 'Η συμετρία και της φύσεως ή άρμονία τό θέλει, ότι έπαθε ο κ. Σκιας με «τήν γενικήν αρχήν» τό ίδιο νά πάθει και με «τήν γλωσσικόν νόμον». 'Ας τόν ξανακρίνομε μια στιγμή. 'Τό δόγμα τό καταδικάζον τήν καθαρεύουσαν προϋποθέτει ισχύοντα γενικών γλωσσικών νόμων άνυπαρχτον, καθ' όν ή φύσις τών γλωσσών έπιβάλλει, να υφίστανται αυτά αδιαίτητους απώθησις μεταβολές άνευ οϊδενιας εξωτερικής αιτίας και ότι πλιν γλώσσα φαινομένη ότι δεν έχει μεταβληθή όσον άλλαί τινας, οϊον ή άγγλική, ή γαλλική, εϊνε νεκρά και μούμια» (*). Σίγουμε κάποιος τόν έγέλασε τόν κ. Σκια. Πρώτα, πρώτα, έτσι όπως τότε γράφει τό νόμο της γλωσσικής εξέλιξης, ούτε για προϋπόθεση, ούτε για έπι- συμπεράσμα δεν τόν παραδέχτηκε κανείς. «Τας άδιελείπτους σπουδαιότητας μεταβολάς» τά άνευ έξωτερικής αιτίας» και όλα που ύστερα έρχονται είναι ιδέες που ο κ. Σκιας τις βάζει στο μυαλό και στο στόμα τών άλλων, χωρίς αυτοί ούτε στήνειρό τους να τις έχουν. 'Επειτα—και εδώ φαίνεται πόσο άνάποδα βλέπει τά πράγματα ο Σκιας—τό νόμο αυτό κανείς δεν τον ήπηρε για προϋπόθεση. 'Αν ο κυριώτερος λόγος, ο μόνος ίσως που τόσα χρόνια τώρα υπάρχει, γράφεται δηλ. ή καθαρεύουσα, δεν εϊταν ή άνόητη πρόληψη για τή γλώσσα μας πως είναι χυδαία, βάρβαρος, διεσθραμμένη, πως με αυτό είναι χυδαία και βάρβαρος, επειδή δεν είναι ή ίδια ή άρχαία—μήπως και ή άρχαία εϊταν πάντα ή ίδια;—μόν' άλλαξε, διεφθόρη, εν λοιπόν ή άνόητη αυτή πρόληψη δεν έβασίλευε, ανάγκη δε θά ο τήρχε να ανακαταίνει κανείς και κανείς δε θάνακάνωνε στο ζήτημα τή γλωσσική εξέλιξη, εν και τότε ούτε θά ύπάρχε ίσως ζήτημα, για τί καθαρεύουσα, άρχαίζουσα, έκκλησιαστική, κοινή, δε θά ύπάρχαν. Μ' άλλα λόγια όσοι στη γλωσσική εξέλιξη νά προστρέξουν αναγκάστηκαν, για τό γλωσσικό ζήτημα μιλώντας, τό έκαναν όχι για να καταδικάσουν με τό νόμο της εξέλιξης τήν καθαρεύουσα,

Ο Σπύρος Γριούπης στην ιστορία του γράφει, πως ο Μακρής «ήτο ο μόνος ίσως τών συγχρόνων του όπλαρχηγών της Δυτ. Ελλάδος, όστις δεν έφίλησε ποτέ Τουρκικήν ποδιάν, διότι έζη μέχρι της επαναστάσεως άδικοκώπως ως κλέπτης, περιπλανώμενος εις βουνά και εις έρήμους». 'Αλλά δεν έχει πολύ για τοῦτο δικίο, γιατί προηγήτ' απ' τήν 'Επανάσταση ο Μακρής εϊχεν ύποταχτή στον Τουρκο, αφού ελαβ' απ' αυτόνε θέση και διορίστηκε καπετάνιος του Ζυγού. 'Ο Μακρής δεν έπροσκύνησε Τουρκο, αφού κηρύχτηκε ο πόλεμος και ύστερα, ούτε τά ξανάφκιασε πιά μαζί τους, ούτε έκανε σαν τούς άλλους καπετανάιους καπάνια, άλλ' αφού μια φορά έγινε τών Τουρκών όχτρος, όχτρος τους ως τό τέλος του πολέμου έμεινε.

Για τοῦτο και ο 'Οθωνας σαν εζήτησε να πάρη για ύπασιση του ένα και απ' τή Ρούμελη στρατηγό, που να μην έπροσκύνησε Τουρκο, τέτιονε μονάχα τόν άρματωλο του Ζυγού έβρήκε. 'Αλλ' ή άλύγιστη του Μακρή κορομπασία, και ή συνεφιασμένη και βαριά σαν Κίνταθρου όψη του, δεν έπανε φιασμένη για της Αύλης τά καμώματα και τών αυλικών τά σκαλιάρια και τούς τζελβέδες, και ο κλέφτης πούχε άντρωσθει στοῦ βουνού τόν άντρα, που δε μπορούσε και μια ώρα να χωριστή απ' τ' άρματά του και απ' τό ντουφέκι του, τό Λιάρο, που και πλαγιασμένος και ξυπνός τά φορούσε, θά πηγόντανε και θά μαρτζωνε μέσ' στη βαριά του παλατιού άτμοσφαιρα και μεσ' στις αύλης τά σίδερα.

Ο πρωθυπουργός ο Μικροκορδχτος κίεφτηκε τότε πως δεν έμεναν παρά οι Γριούπιοι, που και αυτοί δεν εϊταν προσκυνισμένοι απ' όλη τή Ρούμελη, γιατί ύστερα απ' τήν πρώτη του Μεσολογγίου πολιορκία εϊχανε φύγει για τό Μωριά. Και ο βασιλιάς ο 'Οθωνας εϊδιάζε απ' τούς δυό τους τό Γαρδιωίτη και τόν έπηρε για ύπασιση του. Κ' έτσι απ' όλους τούς Σπερολλαδίτες—και όχι τούς Δυτικοελλαδίτες—μονάχα ο Μακρής και οι δυο Γριούπιοι δεν εϊχανε κάμει με τόν Τουρκο κιαπάνι, άρότου το πρώτο ντουφεκι του πολέμου έπεσε.

Τήν παληκαριά του Μακρή τήν επράττησε ώραία με τούς στίγους του ο Σποντζής, Μεσολογγίτης ποητής του Εϊκος: 'Ενα. 'Αλλ' ο ποιητής μαζί με τό

Μακρή έτραγούδησε και τό Λιάρο—τό ντουφέκι του.

απου στους χρόνους της σκλαβιάς μας έσπειρε παντού τόν τρόμον».

Ο Μακρής επέθανε, άλλ' ο Λιάρος ζή στο Μεσολόγγι και δε σπαίρνει πια τόν τρόμο ούτε δίνει τό θάνατο, αλλά δίνει τή γαλήνη και σπαίρνει ζωές που χωρίς αυτόνε δε θάβλεπαν τό φως της ήμέρας. Γιατί μερικοί δυστυχισμένοι νιόγαμπροι, που ο πρόβος, ή συγκίνηση και ή μεγάλη αγάπη τους έφερε σε νευρική ταραχή και τούς παράλυσε τήν άνδρική τους δύναμη, πιάνοντας με τόν χέρι το Λιάρο και με τάλλο τρεμόνοντας στη μπούκα της κάννας του, τήν ξεχαρβαλωμένη του κορμιού τουςσάρκα, να φωλιάξη εκεί μέσα όλη του καπετανίου του Λιάρου ή άντρεία και να τούς δίνη βοήθεια, γίνονται άμέσως άντρες, και ξαναβρίσκουν κοντά στην καλή τους τήν άντρική δύναμη, τήν εύτυχία, τόν έρωτα και τήν απόλαψη που για λίγες ώρες ή μέρες τούς εϊχεν ή καλόκαιδη φύγει.

Τότε έχτιμηση και πεποίθηση ήρθε του Μεσολογγιού ο λαός, στοῦ Δημήτρη Μακρή (1) του τελευταίου άρματωλού του Ζυγού, τήν παληκαριά!

K. A. ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

(1) Ο Μακρής εϊταν πατέρας του στρατηγού Ν. Μακρή πούτανε μέγερχος στη Θεσσαλία στον τελευταίο πόλεμο και έσωσε με ένα λόγο απ' τούς Τουρκους τήν Ταρτάτα της Λαμίας.

Η ΖΗΛΙΑ

Ήδη κρυφό και φαρμακερό είναι ή ζήλια. Εϊναι στενόχωρος πόθος που τρώγει τά σωθικά. Εϊναι άγκάθι της αγάπης που τρέφεται με τό βάσανο και με τό δάκρυ. Σαν θελήσει αυτή μπορεί και αυτήν τήν άθώα ψυχή της μικρής κόρης να πορνύξη και αυτό τό τρελλό χαμόγελο του μικρού παιδιού να φαρμακέψη στο πρώτο και άδολο χάιδι.

Εϊναι ή ζήλια άγκάθι της αγάπης.

Αυτή μπορεί να σύρη στην κρίνεα κάθε έσρό πόθο και να φέρη στην άδυσσο της ζωής, τή λευκή άθωότη, το γελαστό και τρυφερό ττίμμα του άκκου βίου.

Γεννιέται ή ζήλια, γεννιέται από τό πάθος της αγάπης και ξεριζώνει θεμέλια και βουνά άκόμη. Έκει μέσα βαθιά στην καρδιά σκορπάει τις

δπως φαντάζεται ο κ. Σκιας (ή γλωσσική εξέλιξης προϋπόθεση του δόγματος του καταδικάζοντος τήν καθαρεύουσαν), αλλά για να χτυπήσουν τήν άνόητη πρόληψη, για να δείξουν πως τίποτ' άλλο δεν είναι, παρα πρόληψη άνόητη.

δπως φαντάζεται ο κ. Σκιας (ή γλωσσική εξέλιξης προϋπόθεση του δόγματος του καταδικάζοντος τήν καθαρεύουσαν), αλλά για να χτυπήσουν τήν άνόητη πρόληψη, για να δείξουν πως τίποτ' άλλο δεν είναι, παρα πρόληψη άνόητη.

'Υστερ' από τήν εξέταση της θεμελιακής ιδέας του βιβλίου, περιττό θά εϊταν ίσως να συζητήσαι κανείς τήν άλλη γνώμη του κ. Σκια για τό «μέλλον της ελληνικής» για τό αποτέλεσμα του «περι ύπάρξεως άγώνος τών διαφόρων διαλέκτων». Και άλλθεια ή γνώμη του αυτή, ότι δηλ. θάρθει έποχή που όλος ο κόσμος τήν καθαρεύουσα θά μιλάει, που δε θάκούγεται πουθενά ή κοινή δημώδης ή άλλη διάλεκτος, καμιά γιατί θάναι όλος χαμένος, έποχή που θά γρειάζεται λεξικό για να καταλάβει κανείς τί θά πει μαντίλι, και κόκκαλο, και κάρβουνο, και κάτι, και σπίτι, και βάρκα, ή γνώμη δηλ. του κ. Σκια ότι θά επικρατήσει στο τέλος ή καθαρεύουσα, «εξοφνίζουσα τας λοιπας διαλέκτους» είναι τό φυσικό, τό λογικό συμπεράσμα της θεωρίας του, ότι ή καθαρεύουσα είναι «διάλεκτος φυσική» ως «ή δημώδης». Και πολύ σωστά μπορούμε να πώμε και έμεεις για τόν κ. Σκια, έκείνο που εϊπε αυ-

(*) Σελ. 75.

ίζες της και έτσι της βρίζει: το αίμα και την λιώνει, όσο πλεί ευαίσθητη την βρή.

Ακόμα και στα στήθια του μικρού παιδιού βράζει. Όταν στην άγκαλιά της μάνας βλέπει να σφίγγεται με τρυφερότατα και πάθος ένα άλλο πλάσμα που λέγεται αδερφός. Και στής παρθένες κόρης τά στήθη χαράζει ή ζήλια σαν βλέπει στής άνοιξης την φορεσιά τόσα χρώματα, τόση ομορφιά και τόσες μυροδιές.

Είναι φαρμάκι άδολο και κρυφό ή ζήλια. Γιατί

κανείς δεν μπορεί ποτέ να μαντέψει τή δύναμή της. Καθένας την τρέφει μέσα του, καθένας την κρατεί με πάθος και αγάπη, με τέτοιο πάθος που τον κάμνει ν' άρριζή, να βογγάη, να βράζει, σαν το νερό στον κατάρρακτη που ξαφνισμένο, άβάσταχτο, γιμάτο άφρούς ρίχνεται και κατρακυλά στο χάος και στην άβυσσο.

Κέρκυρα 1904.

ΒΑΙΑΣ ΣΤΑΥΡΟΣ

Η ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΓΙΑ ΤΟ ΛΑΟ

Η ΜΑΤΙΑ ΤΩΝ ΥΣΤΕΡΙΚΩΝ*

(Από το παθολογικό μέρος της γυναικείας μελέτης «Η ΜΑΤΙΑ»)

Η ΜΑΤΙΑ ΤΩΝ ΥΠΝΩΤΙΣΜΕΝΩΝ

Δεν θα είναι λογικό να ζετάσουμε την παθολογική αυτή άψη της ματιάς, αν δε ζητήσουμε τα φαινόμενα του φυσικού ύπνου, που σαν εισαγωγή μπορούν να μάς χρησιμεύσουν στο θέμα. Στανά με τον ύπνο άφρονται έφρονται όσπια τα νυχτοβιακά και άπνοιακά φαινόμενα, και τελευταία τα άπνοιακά που και περισσότερο ή μάς άπασχολήσουνε.

Στον ύπνο το φυσικό, κίνηση, αίσθηση και σκέψη χαλκρώνουνται, μα τέλεια δε λείπουν: μάς λείπει μόνο ή συνείδηση κ' ή θέληση, που όλ' αυτά τά κυβερνά σαν ήλιο, τιμονιέρης. Έτσι μέσ' στον ύπνο άπαχτες ιδέες άνακατεύονται στο μυαλό μας και κερρώνουν λίγο λίγο φανταστικού κόσμου σκηνές όμοιες, μαρτυρούμενες πολλές φορές με παραμιλητά του κοιμισμένου, με μορφασμούς και με κουήματα. Πολύ συχνά κάποιος έξωτερικός έρεθισμός μπορεί να δώσει τερασσή μορφή στ' όνειρο βροχόμαστε λ. χ. στον ύπνο μας και φοβερές φουρτούνες στ' όνειρο θωρούμε, ή το νυχτικό ποικίμισο μάς στενεύει κι όνειρεύομαστε πώς φονιάδες ζήτων να μάς πνίζουνε. Τοότο είναι μιά έξωτερική

έπιτοβολή στον ύπνο. Άλλοτε μιά σκέψη σταθερή, που και στα όπνια μάς κυριεύει, μιά συνήθεια ή μιά φυσική ανάγκη, με το δικό της πέπλο σκεπάζει και τόνειρο: έτσι, κατά το λεγόμενο, «όποιος πεινά ψωμιά θωρεί κι όποιος διψά πηγιάδα»: παιδικά που σπουδάζουν, βιβλία και δασκάλους βλέπουνε στ' όνειρό τους, κι έρωτημένοι πάλι οιλιά κι άγκαλιάσματα... Σ' αυτά τά όνειρα βλέπει κανείς την έσωτερική έπιτοβολή, την άδύνατοβολή, όπως την είπανε. Όχι σπάνια στ' όνειρο ή σταθερή μας ιδέα γίνεται τελειότερη, καθαρίζεται, δυναμώνει, σαν άλλη θέληση ζένη να την κυβερνά, κι έτσι περίφημοι μαθηματικοί, σαν το Γαρίαου, λύσανε στον ύπνο τους τά δυσκολότερα προβλήματα, ποιητάδες δε και μουσικοί συνθέσανε τά πιο καλύτερά τους.

Άμα έσχετ' ή νύστα, διάθεση δηλαδή για ύπνο, τά γλέφαρα συγκαλείουνε νευρικά, στενότερη παρουσιάζοντας τή σχισμάδα τους, κ' οι βορβοί κουνιούνται τρεμουλιαστά; κούραμένα, μη ένώνοντας στο ίδιο σημάδι τους όπτικούς τους άξόνους, γι' αυτό κι ή διπλωτία δεν είναι σπάνια. Η προσομογή χαλκρώνεται κ' ή κόρη μένει πάντα μεγαλωμένη. Τά μάτια κοκκινίζουν, δακρύζουν και θολώνονται. Σε λίγο, άμα συνείδηση και βούληση, δλάτελα λείφουνε, γυρίζουν κατ' άπάνω οι βορβοί, πέφτουν βαριά τά γλέφαρα και τά μάτια σφαλλόνε. Ο ύπνος ήθε με τά όλα του.

Άν ό κοιμισμένος τώρα βλέπει όνειρο, ταιριαστά μ' αυτό μπορεί να παραμιλά, να χειρονομεί κι άλλάξη όψη, μένουν όμως σφαιλιστά, όπως στον ύπνο, τά μάτια του: καμμιά φορά ζυπνά στ' όνειρό του άξαφνα και τότε φανερώνει στη ματιά όλες τις φανταστικές σκηνές, που τον ύπνο του τάράζανε, σκηνές λίπης, τρομάρας, θυμού, ή ένάντια, χαρής, άτυχίας, αγάπης. Σ' άλλη πιο σπάνια περίπτωση ό κοιμισμένος από τις ιδέες προχωρεί στις πράξεις, σηκώνεται μ' άλλα λόγια και κάνει ό,τι όνειρεύεται, φροντίζοντας ύστερα να ξαναπέση στο κρεβάτι: σαν ζυπνήση, το παραμικρό δε θυμάτ' άπ' ό,τι έγινε.

Την τελευταία, κινητική, να πούμε, μορφή τόνειρου, άνομάσανε νυχτοβιαία. Ο νυχτοβάτης σε τίποτε άπ' όσα βρίσκονται γύρω του δεν προσέχει. Αν με τ' όνειρό του στενά δε σχετίζεται: περπατά: λ. χ. τά σχολινβάτης στην άκρη ψηλού τοίχου δίχως να ζαλίζεται, δίχως να φοβάται να πέση, ή βγαίνει νύχτα με το νυχτικό του στο χιονισμένο δρόμο, κιντυνεύοντας να παγώσει: αν σταθούμε μπρός του και με μαχαίρι τον φοβερίσουμε, δε μάς έλέπει και ξακολουθεί το δρόμο τ' άφοβος, δλάτελα στ' όνειρό του παραδομένος. Τά όρθάνοιχτα μάτια του, με τις μεγαλωμένες κι άναίσθητες κόρες και την κερρωμένη, δίχως έκφραση, ματιά, είναι ό καλύτερος καθρέφτης της ψυχής του.

Παρόμοια κατάσταση παθολογικού ύπνου άπαντούμε στις προσβολές του ύστερισμού, τή λέμε δε για διακριση έσωτερική ύπνοβιαία. Στο ενεργητικό αυτό παραμύθημα ύστερικής προσβολής, τ' άνοιγμένα και προσηλωμένα μάτια, με τις μεγάλες κι άκίνητες κόρες τους και τή σβυσμένη θωριά, μαρτυρούν πως ή άρρωστη ξεχωριστά από τον κόσμο, δε βλέπει, δεν άκούει, δε νοιώθει παρ' αυτό που σχετίζεται με το παραμύθημά της, με της κρίσης τά παραλογισμάτα. Παραλογίζεται λ. χ. πώς βλέπει μπρός της φείδια που την κυνηγούν, ή έναν άράπη άγριο, που τή φοβερίζει, και μ' άγριες φωνές ζητά βοήθεια και τρέχει για να φύγη, ζετινάζοντας άπαχτα τά χερια της: αν θελήσουμε να της βγάλουμε τις τρομαχτικές της ιδέες, λέγοντας πώς περιστέρια πετούν γύρω της ή άγγελόμορφο παλλικάρι τή χαιρετάει, δε μάς άκούει, δεν προσέχει στην έπιτοβολή μας και το παραμύθημα δεν αλλάζεται: αν όμως, σύμφωνα με τις ιδέες της, φω-

(*) Η άρχή του στο 121 τόμο του «Νουμά».

τός για τους πολεμίους της καθαρεύουσας πώς ή γνώμη του αυτή είναι «λογικός όρθός». Κι άλήθεια, έ λόγος που μιά γλώσσα χάνεται, ή άπειναντίας έπικρατεί κι άπλώνεται, και τή μιλάει έτσι περισσότεροι κόσμοι, δεν είναι έσωτερικός, δεν είναι ή ίδια ή γλώσσα, το φτεριάζμό της, δεν είναι φανταστικά προτερήματα ή έλαττώματα, που θα της έδωσαν κανείς, δε είναι ή φτώχεια ή ό πλούτος της. Στην κατάσταση του λαού που τή μιλάει, στον πολιτισμό του, στη θέση του συγκριτικά με τους άλλους λαούς ποόχει συγκοινωνία. Σ' αυτά ή άβροόμε τούς λόγους που μιά γλώσσα καταπίνεται ή κατκπίνει: μιά άλλη. Και δεν είναι καθόλου παράξεο σ' ένα έθνος πολιτισμένο που έχει γλωσσικά έδωματα, να χαθόνε με τον καιρό τάλλα όλα, και να μένει μονάχα εκείνο που λόγος ιστορικοί τό άνεύχτανε από περιορισμένο ιδίωμα σε γλώσσα του έθνους κοινή, σ' έπίσημη γλώσσα. Να γιατί «λογικώς όρθόν» της θεωρίας του συμπεράσμα είναι ή γνώμη του κ. Σκια, για τήν καθαρεύουσα, ότι με τον καιρό ή «έξαφανίσει τάς άλλας διαλέκτους» αν έθνος δε χάσει τον πολιτισμό του.

Και θάτανε και «πραγματικώς όρθόν», αν ή θεωρία του, αν ή άνακάλυψη του για τήν καθαρεύουσα δεν είτανε τόσο σοφή, ώστε να μπορεί ναυαι

και κάπως σωστή. Γι' αυτό παραπάνω είπα πώς ίσως περιπτώ βρεί κανείς τήν εξέταση της τελευταίας γνώμης του κ. Σκια για «τό μέλλον της έλληνικής»: αφού είναι αυτή τό φυσικό συμπέρασμα της άλλης του γνώμης που μοιάζει άνακάλυψη, κ' έπομένως δεν πολυπέφτει στον κ. Σκια τό βάρος για τήν αξία της τελευταίας του γνώμης. Κι όμως τόσο περιττή δεν είναι κι αυτήνης ή εξέταση. Γιατί ενώ από τή μιά μεριά θα συντελέσει όχι λίγο στον προσδιορισμό και στο φανέρωμα της σοφίας του βιβλίου, που, καθώς είπα είναι ό μόνος σκοπός του άρθρου αυτού, από τήν άλλη θα είναι ένας άκόμη μάρτυρας κατηγορίας στην κρίση της θεμελιακής του βιβλίου ιδέας. Και της τελευταίας γνώμης του κ. Σκια τήν εξέταση για τάποτελέσματα του «δικτατορικού άγώνος» από τήν έμπειρία, όπως πάντα, ή ά ξεκινήσουμε, αυτήν ήκούσαμε τί μάς λέει, ξεχνώντας για μιά στιγμή αν ή γνώμη του κ. Σκια είναι συμπεράσμα, ή αν είναι άρχή ή τέλος, ή και μέση.

Ο πλουτισμός του λεξικού μιάς γλώσσας, ή και ή αντικατάσταση λέξεων, όταν περιορίζεται σε αριθμόν όχι μεγάλο, δεν αλλάζει τή γλώσσα, όσο έννοείται, ή γραμματική της, ή σύνταξη, ό όργανισμός της με μιά λέξη μένει ό ίδιος. Κ' εκείνο

που ξεχωρίζει από τή δημοτική τήν καθαρεύουσα δεν είναι ότι διαφορετική λέξη έχει ή μιά και διαφορετικά ή άλλη για να πούνε τό ίδιο πράμα. Η καθαρεύουσα δεν είναι δημοτική, όχι γιατί τό «σπίτι» της δημοτικής τό λέει αυτή «οικία», άλλα γιατί τήν «οικία» της καθαρεύουσας αν τήν είχε ή δημοτική, θα τήν έλεγε «τήν οικία» και «τίς μύτες» της δημοτικής, αν τις ήξερε ή καθαρεύουσα, ή ά τις ήξερε «τάς μύτες». Φανταστίητε τώρα τί γούστο θα είχε, αν, όπως ό κ. Σκιας που νόμισε ότι πρώτος αυτός έμαθε τήν ήλικία της καθαρεύουσας, είχα κ' έγώ τήν ιδέα, ότι πρωτότυπη είναι όσα διάβάσατε. Και τό λέω αυτό όχι γι' άλλο λόγο, όχι από μετριοφροσύνη, αλλά μόνο και μόνο για να ζυγίσετε σωστά τό άκόλουθο έπιχείρημα, για να κρίνετε πώς αξίζει ή παρατήρηση ήδε. «Πρόδηλον είναι ότι προστεθεισών πλείστων λέξεων συνθέτων ή παραγώγων εκ του θερμός, οίον θερμαγωγός, θερμοχημικός, θερμομέτρον κτλ. ού μόνον θα ένισχύσωσιν αι νέαι αύται λέξεις έν τή γλώσση τό θερμός, άλλ' ίσως θα έχάλωσι: και τό ζεστός» (*). Πρόδηλον αυτό ίσως να είναι. Πρόδηλον όμως άπ' αυτό δε γίνεται, ότι θα έπικρατήσει

(*) Σελ. 57 σημ.

νάξουμε πώς έφυγ' ό 'Αράπης, ή τά φείδια σκοτωθήκανε, άμέσως ήμερώνεται ή όψη της, παύει τό φευγιό, τά ξεφωνήματα, και σ' άλλα μεταφέρεται ό νοός της. Παράξενη μά όχι και σπάνια μορφή ύστερικής ύπνοβασίας είναι κ' ή ζωνανθραπία, ή τέλεια δηλαδή μίμηση ενός ζώου πάνω στο ύστερικό παραμέλημα, όπως στο πάρα κάτω ιστορικό βλέπετε :

Μιά κοπέλλα νύπαντρη και στην άρχή της γκαστριάς της, πάθαινε συχνά ύστερικές κρίσεις, με παραλογισμάτα και παρακμλητή, που σε μεγάλη παραχή φέρανε τον άντρα της· μ' όλους τους άγιασμούς, τους ξερκισμούς και τά ευχέλαια, δεν έπαυε ή δόλιχά να δέριεται, να ξεφωνά, να βλέπη βώδι τον παππά, τον ούρανό σποντήλι! Κι όσο τούλάχιστο παρακμιούσε άνθρώπινα, τότε μ' άγγέλους και πότε με δαιμόνους άνοιγοντας ψιλή κουθέντα, έμενε πάντα μιά κρυφή έλλπίδα να τή γίνουν μ' εύχης και ξερκίσματα· όταν όμως παράχωσε τ' άγκυλί του ό σατανάς κι άρχισε ή άρρωστη να παραμιλά... γαισία, με τά τέσερα περπατώντας και νιαουρίζοντας, έ! τότε πιά μείνανε ήσυχ' οί παππάδες και βρήκαν το μπελιά τους οί γιατροί! "Ένα βράδυ σαν τρελλός μ' εφώναζε ό άντρας της· δίκολε! δεν ήτανε μικρό πράμα να καμαρώνει την κοιλιά της με περηφάνεια κι από μαύρη ώρα να του γεννήση ζάφνου... άκτσόπουλα! Βρήκα την άρρωστη να σέρνεται κατάχαμα με τά τέσερα, να νιαουρίζει, να τσαγγρονάζ, να γλύφη τά δάχτυλά της και να τριβεσαι· άναίσθητη στα λόγια μας και σ' ό,τι γύρω της γενότανε, ζένο στο παραμέλημα της, πρόσζεε μόνο στο ψι ψι που της εφώναζε, τό μόνο ταιριαστό στην τρέλλα της. "Έτσι δέ, εις δόξαν του Πατρός 'Ασκήλιο, έγινε κι εγώ μιά φορά κτηνίατρος.

Αυτά για την ύστερική ύπνοβασία. "Αν τώρα υποθέσουμε ότι με κάποιον τρόπο έμεις προκαλούμε σ' ένα πρόσωπο τά ίδια φαινόμενα, όπως τά περιγράψαμε πάρα πάνω, παρουσιάζεται κι άλλη μορφή ύπνοβασίας, με μιά μεγάλη διάκριση, τή δύναμη, δηλαδή, να στρέφουμε τό λαομιλήμα όπως θέμε, έξουσιάζοντας τό πνέμμα του ύπνοβάτη μας. "Η μορφή αυτή ονομάστηκε επνωτική ύπνοβασία και γι' αυτήν τό κεφάλαιο τούτο προορίστηκε.

(άκολουθεί)

Γ ΑΒΑΖΟΣ

Ο "ΝΟΥΜΑΣ ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ

Η ΣΥΝΤΡΟΜΗ ΤΟΥ ΕΙΝΑΙ :

Γιά τήν Ελλάδα Δρ. 10.—Γιά τό Έξωτερικό Δρ. 10

20 λεπτά τό κάθε φύλλο λεπτά 20

ΠΟΥΛΙΕΤΑΙ : Στη κιάσκια της Πλατείας Συντάγματος, Όμονοίας, Υπουργείου Οίκονομικών, Στα θμού Τροχιοδρόμου (Οφθαλμιατρική), Σταθμού ύπογειου Σιδηροδρόμου (Όμόνοια)στο καπνοπωλείο Σαρρή Πλατεία Στουράρα, Έξ άρχαία) και στο βιβλιοπωλείο « Έστίας» Γ. Κολάου.

Η συντροπή του πληρόνεται μπροστά κ' είναι για ένα χρόνο πάντοτε.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ

ΚΑΙ

ΠΡΑΓΜΑΤΑ

ΜΕΡΙΚΕΣ

ιστορίες ποτέ δέ παλιόνουνε. "Ετσι κ' ή χαριτωμένη ιστορία πούγινε την περασμένη βδομάδα στο ύπουργείο της Δικαιοσύνης, μ' άλλα λόγια τό ξυλοφόριτωμα ενός τμηματάρχη από έναν βουλευτή, θα μένει πάντοτε φρέσκια και θα μπορούέ να τήνε διηγάται κανένας κάθε ώρα και στιγμή.

Λοιπόν που λέτε, άδέσφια έν Συντάγματι, ό τμηματάρχης Μπαλάνος ξυλοφορτώθηκε άλέπητα από τον βουλευτή Χρηστοδούλου. Κάπια φημερίδα τό ξυλοφόριτωμ' αυτό τό τιλοφόρησε «σκυλοκαυγά» και δεν είχε άδικο, αφού δυό Συνταγματικά σκυλιά μαλώσανε για τό κόκκαλο, ήγουν τό ρουσφέτι.

Ο βουλευτής τό ζητούσε για λόγον του, ό τμηματάρχης τό κρατούσε για τον φαπό του, κ' έτσι γκρί

από δω, γκρί από κει, πιαστήκανε στα χέρια— άπαράλλαχα σαν τά σκυλιά, με μόνη τή διαφορά πως τά τελευταία δεν έχουνε χέρια για να δίνουνε μαγκουριές και για να σπάζουνε ρουσφέτια.

Οί φημερίδες ύστερ' άπ' αυτό τό σκυλοκαυγά βαλθήκανε να βρούνε ποιάς φταίει από τους δυό· ό βουλευτής ή ό τμηματάρχης; Χαμένος κόπος, αφού και σ' αυτή την περίσταση φταίει ό τρίτος, δηλαδή τό χαρωμένο μας πολιτικό ξεχαρβάλωμα. "Αν δεν ήτανε αυτό τάναθεματισμένο στη μέση, ό βουλευτής δέ θάπαιτούσε με τόση άδιαντροπιά, ως νόμιμο δικαίωμα του, τό ρουσφέτι, κι ό τμηματάρχης—πού είναι δά κι εδνοούμενος του νόμου—Πρωθυπουργού μας—δεν θα του τό άρνούτανε με τήν ιδί' άδιαντροπιά. Και τό κάτω κάτω, αν ήλαίτε τό ξεχαρβάλωμα αυτό, ό κ. τμηματάρχης, ύστερ' από τό σκυλοκαυγά, θάπαιρνε τό λαπούτοια στο χέρι μ' ένα ύπουργικό έγγραφο γιομάτο παινέματα για τήν «εξόδιμον έπηρεσίαν» του.

Πιοτα όμως άπ' αυτά δεν έγινε. Ο τμηματάρχης μένει στη θεσούλα του, ό βουλευτής θα ζητάε-δλόφου τό ρουσφέτι του, και τό ξεβιδωμένο Ρωμαίικο θα ζητάει τό έσχημο να φτιάξει σόλους και στρατούς, με τέιους υπαλλήλους και με τέτοιους βουλευτάδες.

ΤΗΝ ΠΕΡΑΣΜΕΝΗ

Κυριακή τό καταμεσήμερο έ κ. Πίνδαρος Βάλβης, που άκούει και στόνομα Σταματάκης, λίγο έλειψε να γκαρμίσει τή ξώπορτα του γραφείου μας από τά λυσσασμένα χτυπήματα.

— Μωρε, τί τρέχει; φωνάζαμε όλοι τρομασμένοι και πετάξαμε τά πηρούνια από τά χέρια μας, γιατί κείνη τή στιγμή, με τήν άδεια του κ. Σταματάκη, τρώγαμε.

— Τί τρέχει; Νά τί τρέχει!.. μάς είπε ή ύπηρέτρια κατεβαίνοντας λαχανιασμένη τά σκαλοπάτια της τραπεζαρίας. "Ο κ. Πίνδαρος!.. Αυτό τό βιβλίο!.. κ' έπεσε άναίσθητη στο πάτωμα σαν τον πάλαί Μαραθονομάχο.

Ο κ. Πίνδαρος;.. Μπα! Μή χειρότερα! "Ο κ. Σταματάκης Βάλβης ντυμένος μασκαράδικα με τό κοστούμι του Πινδάρου!.. "Πινδάρου επίνικος, μεταγραφέντος... (ομοίως, βέβαια, εις τό βιβλίον των μεταγραφών του Δήμου 'Αθηναίων) έμμέτρως (κ. τυπογράφος, μή παραλείψεις για όνομα του θεού, τί ο και μάς τό κάνεις έμμέτρως) εις τήν νέαν 'Ελλη-

ή καθαρεύουσα. Και για να γίνει τό δεύτερο «πρόδηλον» πρέπει ν' άποδείξει ό κ. Σκιας εκείνο που δεν μπορεί, να ποδείξει ότι τό θερμοός, όταν πετάζει από τή γλώσσα τό ζεστός, θα μένει ό θερμοός, τον θερωόν, ποίς θερμοίς, τήν θερωόν, αί θερωαί, τας θερωάς, και δέ θα γίνει, τό θερωό, τή θερωή, τίς θερωές, οί θερωές. Βλέπετε πως είχα δίκιο πούλεγα ότι της τελευταίας γνώμης του κ. Σκια ή εξέταση θα φανερώνει τόγ' επ' αυτή του βιβλίου τή σοφία; Λέγαμε λοιπόν, ότι δεν αλλάζει, δεν εξαφανίζεται μιά γλώσσα όταν πλουτίζει από άλλες τό λεζικό της, ότι δέ μεταμορφώνεται ή δημοτική σε καθαρεύουσα, αν πάρει άπ' αυτήν ή από τήν άρχαία τίς άρβύλες, ούτε αν κοντά στην πόρτα τσεπώσει και τή θύρα της καθαρεύουσας, ούτε αν αλλάζει τήν «πόστα» με τό «ταχυδρομείο» και με τό «φαρμακείο» τή «σπεταρία». Άρκεί, τήν άρβύλην, και τας άρβύλας, να τά πει ατήν άρβύλα» έτσι λέγετε, και τίς άρβύλες, να μόν πει τας θύρας, αλλά τίς θύρες, και τό «ταχυδρομείον» και τό «φαρμακείον» να τά λέει χωρίς νύ. Τώρα αν τό κάνει αυτό ή δημοτική ή αν όχι, άρκεί να χει κανείς αυτιά, και να μόν έχει τό παρατηρητικό του κ. Σκια, για να τό νοιώσει. Κοιτάζτε τώρα πως βγαίνει αλήθεια και τάλλο πούλεγα, ότι της τελευταίας γνώμης του κ.

Σκια ή εξέταση, θάγει κι αυτή κοντά στις άλλες μιά άπόδειξη ακόμα για τήν ανακάλυψη του κ. Σκια, τί αξία έχει. "Η καθαρεύουσα, λέει ό κ. Σκιας, όχι μόνον νεκρά δεν είναι αλλά τουναντίον ζωντανωτέρα πάσης άλλης νεοελληνικής διαλέκτου, είναι δηλ. ή επικρατεστέρα διάλεκτος της σημεριν, ή μόνη ελληνική γλώσσα τής κύριον (*). Τίς λέξεις που πήρε από τήν δέ επικρατεστέραν ή από τήν άρχαία ή δημοτική, τίς άλλαξε σύμφωνα με τή γραμματική τή δική της.

Τή λέξη λ. γ. λωποδύτης, που είναι άρχαία όσο παίρνει, τήν έκανε ό λαός κ' οί γραμματισμένοι μαζί ό λωποδύτης, του λωποδύτη, τό λωποδύτη, τους λωποδύτες, και ποτέ βέβαια δε θάκούσατε να λέει κανείς «βρέ σύ λωποδύτα». Κι ό «άστυφύλαξ» που δεν είναι λέξη άπ' τό λαό φτειασμένη, ως τόσο στο στόμα του λαού μόλις έπεσε, άστυφύλακας έγινε, κ' έτσι θα τον άκούσατε όχι μόνο από τό λαό, μα κι από τους γραμματισμένους. Βέβαια δέ λέω πως δε θάκούσατε ποτέ άστυφύλαξ, γιατί μονάχα ό κ. Σκιας μπορεί να χει τήν άπαίτηση, αφού κάθε μέρα διαβάσει ό κόσμος «άστυφύλαξ» κι αφού—τό σπουδαιότερο—πιστεύει πως «άστυφύλαξ»

είναι τό σωστό, μόνον ό κ. Σκιας μπορεί να νομίζει ότι, για να μόν είναι διάλεκτος ή καθαρεύουσα, έπρεπε ούτε να κατσθώνει κανείς να προσφέρει τό «άστυφύλαξ». Το ίδιο μπορούμε να παρατηρήσουμε για τή λέξη «φημερίς», που έγινε στο στόμα του λαού «έφημερίδα» και μάλιστα «φημερίδα» και που θάκούσατε και τους γραμματισμένους, ή είναι και φιλόλογοι, να λένε συχνότερα ή «φημερίδα» παρά ή «έφημερίς»· να ρωτούν άξάρτα «ήθε ή φημερίδα»; Το ίδιο για τή λέξη «κλητής» που έγινε κλητήρας, ό δικαστικός κλητήρας, τό ίδιο για χίλιες δυό λέξεις που αλλάζανε σύμφωνα με τή γραμματική της δημοτικής, όταν από τά βιβλία μπήκανε στην καθημερινή ζωή. Τάντίθετο όμως φαινόμενο δεν τό παρατηρούμε ποτέ, αφού και ποτέ δε γίνεται. "Ο λόγος δεν είναι για κείνα που γράφονται, αλλά γι' αυτά που λέγονται. "Όσο και να τεντώσει κανείς ταύτιά του δε θάκούσει λέξη της δημοτικής φερμένη στους γραμματικούς τύπους της δέ επικρατεστέρας. "Ότ' ένα νύ δε θάκούσει σε φυσική κι άπροσποίητη κουθέντα φυσικού ανθρώπου, κολλημένο στο τέλος μιάς λέξης, στο νερό λ. γ.

(άκολουθεί)

ΣΗΥΡΟΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ

(*) Σελ. 61.

ΤΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΟΥ ΒΛΑΜΗ

3

Γιά σένανε, κερά μου,
χτές βράδυ πέρασα
μέ φίλους μεθυσμένους,
που έχω τους κέρασα.

Τόσο τραγούδιν είπα
για το χατήρι σου,
μά εσύ, σκληρή, δε βγήκες
στο παραθύρι σου.

Μωρ' είσαι πεισματάρα,
Σάν τις αδελπίσες,
άφου πιωμένο μ' είδες
και δε μ' αγάπισες!..

4

Τι μούχεις σηκωμένο
Το φουστανάκι σου,
και μου χτυπάς με πείσμα
το τακουνάκι σου;

Εγώ θε να σε πάρω
—τόπειλα του κύρη σου—
και προίκα δε γυρεύω,
για το χατήρι σου.

Μ' αν άλλονα σου δώση,
μά που σε γυρέψα,
πριχού το καλονοιώσης,
κιάλας σε χήρεψα!..

ΚΑΙ ΓΝ

Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΛΙΑΔΑ

Αγαπντέ μου «Νουμά»

Πολύ σοφά τα όσα έγραψε ο κ. Γαβριηλίδης για την Ιλιάδα του Πάλλη μας. Και βέβαια άφτό που λέει έπρεπε να το κερφτεί πρώτα ο Διάδοχος, — άπ' τον ύπουργό, άλλο από νικηφόρα στρατιωτικά νομοσχέδια και σχολαστικώτατες διαταγές δεν περιμένουμε. — Μα δε νομίζεις πως το ίδιο έπρεπε να γενεί και για τις παραδόσεις του Πολίτη; Αντί να ζοδέβουμε χαμένους παράδες για καινούργιες εκδόσεις παλιών κανονισμών και, το χειρότερο, ένα κοντζάμ έκκομύριο για γυμνάσια «εαρινά» — τι έμορφος τρόπος θόρυβου και προβιβασμού ψεφτονικητάδων! — δε θάειτανε σοφώτερο, έθνικώτερο, κι άπ' το λαχείο του στόλου άκόμα, να δώσουνε στον κάθε άμάθητο και βάρβαρο στρατιώτη, έναν τόμο 'Ιλιάδας του Πάλλη και τις Παραδόσεις του Πολίτη να μχθουνε άπό ποιόν τόπο κρατιούνται; 'Ως πότε ή μοναχή μόρφωση του στρατιώτη μας θά περιορίζεται στη μεσαιωνική θεωρία, στη βλακωδέστατη άφτη και μαραζίζικη εκδύλωση του στρατού μας; 'Αχ! Ούτε ο Διάδοχος μας δεν είν' άξιος για τις άπλές άσπτες ανάγκες κεινών που βασιλιάς τους θά γίνει; 'Η σπάνια γυνάικα του δε βρηθάει καθόλου σ' άφτη την ανάγκηνσή μας!

Στρατιώτης

ΑΠΟ ΤΟ ΡΕΚΛΑΜΟΒΑΣΙΛΕΙΟ

Φίλε μου «Νουμά»,

Ένας μύθος είναι τώρα που άδύνατο μου είναι να μην πέση στα μάτια μου και μια ρεκλάμα για

τη βιβλιοθήκη του κ. Δ. Γρ. Καμπούρογλου. Μια για το φωτισμό, την άλλη για την καινούργια σάλα, άλλο «για τους λογίους νέους» άλλο για τα χαλιά. 'Ολ' άφτά δε μπορδύνε να γίνουνε χωρίς τελάλη; 'Ετσι μας φαίνεται πως στέκεται στην πόρτα της ένας και μς λέει: Τρεχάτε να ιδήτε τον κύρ Δημ. Γρ. Καμπ. με τα κατορθώματά του. Ντροπή, ντροπή. 'Ετσι πιά ουτε ο Κλωναρίδης δε ρεκλαμάρεται και να με συμπαθάει κι ο κ. Δημ. Γρ. Καμπ. κι όλοι οι πραχτορες τής ρεκλάμας του.

Πανηγυριώτης

ΦΕΥΓΕΙ ΣΗΜΕΡΑ

Φίλε «Νουμά»,

Πότε θα φύγει ο κ. Ζάν Μαρσεάς; Μήπως ξέρεις να μου πεις; 'Οχι πως μς; πείραζε ο άνθρωπος — κάθε άλλο! — αλλά για να σωθούμε από τους άξιοτίμους κυρίους αύλικούς του που μς αναγουλιάσανε πια!

'Αδύνατο να πιάσεις έφημερίδα στα χέρια σου και να μην ιδεις ποιός τούκανε τραπέζι, ποιός του άπάγγειλλε τον άναβαλλόμενο, ποιός τον έπηρε στο κοντό για να κουβεντιάσει μαζί του!.. Για όνομα του Θεού! Μονάχα ο μπαρμπέρης που τον ζουρίζει κι ο λούστρος που του γυαλίζει τα παπούτσια, δεν έγραψανε άκόμα τίποτε, δε ζήτησανε, μ' άλλα λόγια, να έκμεταλλευτούνε την τιμή αυτή!

Καιρός λοιπόν να φύγει με το καλό ο κ. Μαρσεάς, για να σωθούμε και μεις μά για να σωθεί κι αυτός από τους ροδερούς αυτούς παρσιίτους του.

Δικός σου
Αγάθωνας

ΑΡΝΗΤΙΚΗ ΠΡΟΟΔΟΣ

Αγαπντέ μου «Νουμά»

Φιλοξένησε τα λίγ' αυτά λόγια, σε παρακαλώ, στην «Κοινή γνώμη» σου.

Το άκατάσχετο μέγάλωμα των 'Αθηναϊκών έφημερίδων, που βλέπω τις ήμέρες αυτές, μου δείχνει στ' αλήθεια μια πρόοδο του τύπου μας, με πρόοδο άρνητική, άφου όσο μεγαλώνουν οι έφημερίδες μας τόσο περισσότερη ψέμματα αναγκάζονται να δημοσιεύουνε.

'Η θετική πρόοδος του τύπου μας θάτανε αν μίκραιναν οι έφημερίδες, αν από τέσσερεις μεγάλες σά σεντόνια σελίδες, γενόντουσαν τέσσερεις μικρές, σαν τις έπαρχιακές, — σαν τον αξιόλογο «Τύπο» του Βόλου λ. χ. — γιατί έτσι δε θά τους περισσευε τόπος και για τα ψέματα.

Πολλές φορές μς παίνεψε την «'Εστία» για τις αληθινές ειδήσεις της και σε πιστέψαμε. Αυτό λόγου σου τ' αποδίδεις στο χαρακτήρα του διευθυντή της, κ' εγώ — χωρίς νέμφισθητήσω τον καλό χαρακτήρα του κ. Κύρους, αν και δεν έχω την τιμή να τότε γνωρίζω — σου λέω πως ή «'Εστία» δεν δημοσιεύει ψέματα, γιατί δεν κοίταζε ποτές της να σεντονοποιηθεί σαν τις άλλες.

Γεια χαρά σου.

Ν. Παράντυπος

ΜΕΡΙΚΕΣ ΑΠΟΡΙΕΣ

Φίλιτατε «Νουμά»

'Από την περασμένη Κυριακή που έγραψες το άρθρο σου «'Ομορφα λόγια» διαβάζω ταχτικά τη «Μεταρρύθμιση», όχι γιατί μ' έπεισε με άρθρο σου πως ή έφημερίδα αυτή είναι ο άναμενόμενος Μεσσίας του τύπου μας, αλλά για να ιδώ αν θα ξαναδημοσιέψει και το άρθρο σου, όπως ξαναδημοσίεψε όλα όσα γραφήκανε γι' αυτή.

Τέτιο πράμα δεν το είδα, ίσως γιατί το άρθρο σου είχε μερικές αλήθειες, κι ο κ. Φραγκούδης που ήρθε με τόσο παχιά λόγια να μεταρρυθμίσει τη χώρα μας, φοβόται, φαίνεται, την αλήθεια που είναι ή άρχή κάθε μεταρρύθμισης.

Κι ένα άλλο άκόμα: Για να τότε πιστέψει ο κόσμος πως εργάζεται με ειλικρίνεια για την έθνοσυνέλεψη, πρέπει να δημοσιέψει με παχειά παχειά γράμματα στο φύλλο του, και για πολλές μέρες στη σειρά, πως στίς έκλογές ουτε κάλλη θά βάλει για βουλευτής, ουτε θά δεχτεί αν άλλοι τον προτείνουμε. Γιατί — ξέρεις; — ο κόσμος άρχισε να υποψιάζεται — κ' ίσως να μην έχει άδικο — πως άπ' όλες αυτές τις άγριοφωνάρες του θά βγει μεθαύριο μια κάλλη. — κ' έτσι οι άγριοφωνάρες του άπό τώρ' άρχισανε να θεωρούνται λίγο κίλπιτες.

Ο φίλος σου
Αμεταρρύθμιστος

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Έντοκοι καταθέσεις

'Η 'Εθνική Τράπεζα δέχεται έντόκους καταθέσεις εις τραπεζικά γραμμάτια και εις χρυσόν, ήτοι εις φράγκα και λίρας στερλίνας άποδοτέας εις όρισμένην προθεσμίαν ή διαρκείας Αι εις χρυσόν καταθέσεις και οι τόκοι αυτών πληρώνονται εις το αυτό νόμισμα εις ό έγένητο ή κατάθεσις, εις χρυσόν ή δι' έπιταγής ύψους (ισόημερη) επί του έξωτερικού και έπιταγήν του όμολογιούχου.

Το κεφάλαιον και οι τόκοι των όμολογιών πληρώνονται έν τω Κεντρικώ Καταστήματι και τή αίτήσαι του καταθέτου έν τοίς 'Υποκαταστήμασι τής Τραπεζής, έν Κερκύρα δε, Κεφαλληνία και Ζακύνθος διά των ύποκαταστημάτων τής Ιονικής Τραπεζής.

Τόκοι των καταθέσεων

1	1/2	ταίς	0/0	κατ' έτος	διά	καταθ.	6	μηνών
2	»	»	0/0	»	»	»	1	έτους
3	1/2	»	0/0	»	»	»	2	έτων
2	»	»	0/0	»	»	»	4	έτων
4	»	»	0/0	»	»	»	5	έτων

Αι όμολογοί των έντόκων καταθέσεων εκδίδονται κατ' έκλογήν του καταθέτου όνομαστικά ή άνώνυμοι.

Η ΝΕΡΑΪΔΑ ΜΑΝΝΑ

('Ηλεία)

'Ησαν δυο Νεραΐδες άδερφάδες και όταν επέθανε ο πατέρας τους έμοιράσανε τα κάστρα ή μία πήρε το Χλομούτσι και ή άλλη το Σανταμέρι. Και οι δυο άδερφάδες είχαν μια χαρά και μια λύπη καθεμιά. 'Η Νεραΐδα που πήρε το Χλομούτσι έλυπόταν γιατί ήταν άσκημη, μα έχαιρόταν γιατί είχε παιδιά. Κι όταν έσυλλογιζόνταν την άσκημίαν της, είχε για παρηγοριά πως τα νιάτα τ'άδωκε στα παιδιά της.

Μα ή άλλη, ή Νεραΐδα του Χλομούτσι, τί να πη και πως να παρηγορηθεί; Μια ήμέρα που πήγε στο Σανταμέρι να ιδή την άδελφή της. τής ζήτησε να τής δώση ένα της παιδι, να τ'άχη συντροφιά. 'Η άδελφή της με τα πολλά τής έδωκε στο ύστερο ένα κορίτσι της πολύ όμορφο και που το άγαπούσε πολύ. Το πήρε εκείνη και το πήγε στο Χλομούτσι.

Πέρασαν μήνες και καιροί μα ουτε την άδερφή της, ουτε την κόρη της είδε πιά ή άσκημη. Χάνει μιαν ήμέρα την ύπομονή και κινάει και πάει στο κάστρο του Χλομούτσι, χτυπάει τοίς πόρτες μα δεν τονίς άνοιξαν, γιατί ή άδερφή της δεν ήθελε να τής το δώση πίσω το κορίτσι, παρ' ήθελε να το

